SELVMORDSDATA FOR NORGE

Ved Nils Retterstøl

Dødsårsaksstatistikken i Norge pleier å komme ut fra Statistisk sentralbyrå omkring nyttår - og statistikken er da for året før, dvs. vel 1 år gammel. I år var statistikken forsinket grunnet arbeidsoppgaver i byrået. For alle som er engasjert i suicidproblematikken, var tallene gledelige.

Dødeligheten av selvmord (selvmordsrate) 1970-1994 (antall registrerte selvmord pr. 100 000 innbyggere)

Tallene for suicid i Norge har fra 1970 frem til 1988 steget jevnt. Mens raten (antall registrerte selvmord pr. 100.000 innbyggere) i 1970 var 8,4 steg den til 14,1 i 1985 og til 16,8 i 1988, da tallet på selvmord nådde sin foreløpige topp: 708. De følgende par år stagnerte det på under 700, til det kom til et klart fall i 1992, 616 tilfeller, eller et fall på ca. 10% fra toppåret. (Graf øverst og nederst)

I 1993 ble tallet 590, 13,7 i selvmordsrate, og i 1994 var selvmordstallet sterkt redusert, til 531, hvilket vil si en rate på 12,2. Vi må helt tilbake til 1979 for å finne en så lav rate.

Dødeligheten av selvmord var i 1994 25% lavere enn i 1988.

Også for de unge er utviklingen nå gunstig, i 1991 og 1992 var det registrert 94 selvmord blant unge menn under 25 år, i 1993 var tallet redusert til 74 og i 1994 til 70. (Graf til høyre).

Reg. selvmord blant menn under 25 år 1991-94

Antall selvmord blant kvinner og menn i Norge 1975-1994

Antall selvmord etter døds måte 1994

De vanligste selvmordsmetoder er henging, forgiftning og skytevåpen, som brukes i 80% av tilfellene. Kvinner nytter sjelden skytevåpen.

Dødsårsaksstatistikken viser at nedgangen i selvmordstallene har skjedd samtidig med at antall ulykker med dødelig utfall er redusert.

I 5-årsperioden 1986-1990 var det

årlig et gjennomsnitt på 1990 dødsulykker. Tilsvarende tall var redusert til 1769 i 1991-1993, med en ytterligere nedgang til 1656 dødsulykker i 1994.

Som det fremgår av grafen nederst, er tallene for 1994 lavere for nesten alle fylker enn gjennomsnittstallet for 1986-1990. Unntak er Vestfold (særlig for kvinner), Hordaland (bare for

kvinner), Møre og Romsdal (bare for kvinner) og Nordland (for menn og kvinner). For Oslo er tallene klart lavere. I en senere oversikt vil det gis mer detaljerte funn vedrørende aldersgrupper etc.

Utviklingen er gledelig. Hva den skyldes, er vanskelig å si. Det er en tendens i samme retning i de fleste vest-europeiske land. I Danmark har selvmordsraten gått ned fra 32 i 1980 til 22 i 1993, i Finland har fallet vært moderat (fra 32 til 27). I europeisk målestokk nærmer Norge seg nå gruppen som kalles lavselvmordsland (under 10). Hva årsaken til den gunstige norske utviklingen er, må bare bli gjenstand for gjetninger. Men det er jo nettopp etter 1988 at aktive tiltak er iverksatt for å forebygge selvmord. (Forarbeidene til det nasjonale program (1989-1992), det nasjonale program 1993 og handlingsplanen 1994)

Referanse alle tall: Statistisk sentralbyrå, Ukens statistikk nr. 27/9, 1996

Selvmord etter bostedsfylke 1986-1994

	I alt						Menn						Kvinner				
	Årlig gj.sn. 1986-1990	1991	1992	1993	1994		Årlig gj.sn. 1986-1990	1991	1992	1993	1994		Årlig gj.sn. 1986-1990	1991	1992	1993	1994
Østfold	35	33	41	32	30	▶	25	25	31	23	26	▶	10	8	10	9	4
Akershus	61	63	60	59	52	▶	45	49	37	47	36	▶	16	14	23	12	16
Oslo	102	85	88	83	66	▶	63	52	57	55	39	▶	39	33	31	28	27
Hedmark	31	42	34	23	28	▶	24	37	29	19	21	▶	7	5	5	4	7
Oppland	34	28	30	34	27	▶	26	23	23	25	20	▶	8	5	7	9	7
Buskerud	37	44	33	36	24	▶	27	38	28	26	15	▶	10	6	5	10	9
Vestfold	30	43	43	34	37	▶	21	30	31	24	22	▶	9	13	12	10	15
Telemark	27	34	24	22	28	▶	20	26	13	15	22	▶	7	8	11	7	6
Aust-Agder	15	9	12	17	9	▶	11	8	9	12	6	▶	5	1	3	5	3
Vest-Agder	27	24	21	16	17	▶	21	15	15	11	15	▶	6	9	6	5	2
Rogaland	39	37	31	38	28	▶	28	26	26	29	22	▶	10	11	5	9	6
Hordaland	44	52	37	57	40	▶	34	35	25	44	27	▶	9	17	12	13	13
Sogn og Fj.	11	9	13	9	7	▶	8	6	10	9	5	▶	3	3	3	-	2
Møre og R.	25	33	28	20	20	▶	20	25	21	17	12	▶	5	8	7	3	8
S.-Trøndel.	43	44	31	25	30	▶	33	33	22	20	20	▶	10	11	9	5	10
N.-Trøndel.	22	22	26	12	19	▶	17	18	22	10	17	▶	5	4	4	2	2
Nordland	31	37	28	35	38	▶	25	27	22	31	28	▶	7	10	6	4	10
Troms	23	19	17	24	19	▶	18	15	16	20	16	▶	5	4	1	4	3
Finnmark	14	17	19	14	12	▶	11	11	12	12	10	▶	3	6	7	2	2
Hele landet	651	675	616	590	531		477	499	449	449	379		174	176	167	141	152